

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2005-1-49 (İlk İnceleme)
Karar Sayısı : **05-59/877-236**
Karar Tarihi : 22.9.2005

10 **A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER**

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR (İkinci Başkan), Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rifki ÜNAL, M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN

B. RAPORTÖRLER: İsmail Yücel ARDIÇ, Cumhur Atalay HATİPOĞLU

**C. BAŞVURUDA
BULUNAN**

20

: - İsmi saklı tutulması talep edilmiştir.

D. TARAFLAR

: - Sosyal Sigortalar Kurumu
Mithatpaşa Cd. No:7 06437 Kızılay Ankara
- Türk Eczacıları Birliği
Willy Brandt Sk. No:9 06690 Çankaya Ankara

E. DOSYA KONUSU: İşyeri hekimlerince yazılan reçetelerin eczacılar arasında paylaşımı ile ilgili uygulamanın kaldırılması talebi.

30

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 16.5.2005 tarih ve 3253 sayı ile giren ve eksikleri en son 15.8.2005 tarih ve 5695 sayılı belge ile tamamlanan şikayet üzerine yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 19.9.2005 tarih ve 2005-1-49/İİ-05-İYA sayılı İlk İnceleme Raporu, 19.9.2005 tarih ve REK.0.05.00.00-110/188 sayılı Başkanlık önergesi ile 05-59 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

40

- işyeri hekimlerinin yazdığı reçetelerin eczacı odaları tarafından belli esaslar çerçevesinde eczacılar arasında paylaşılması uygulamasının Sosyal Sigortalar Kurumu (SSK) ve Türk Eczacıları Birliği (TEB) arasında imzalanan Protokole dayandığı, söz konusu Protokole taraf olan SSK'nın mevcut dosya özelinde 4054 sayılı Kanun anlamında bir teşebbüs kabul edilemeyeceği ve bu nedenle söz konusu Protokole ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında herhangi bir işlem yapılamayacağı, ayrıca bahsi geçen uygulamanın 6643 sayılı Kanun'un 39 (j) maddesine göre TEB Merkez Heyeti'ne verilen bir görevin yansımaları olup 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi anlamında bir teşebbüs birliği kararının uzantısı olarak da kabul edilemeyeceği ve dolayısıyla söz konusu

şikayet başvurusu ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun kapsamında herhangi bir işlem yapılamayacağı,

- 50 - ancak söz konusu uygulamanın, eczacılar arasında etkin rekabeti sınırlayabileceği endişesiyle, gözden geçirilmesi hususunda SSK ve SSK'nın bağlı olduğu Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na Kanun'un 30(f) maddesi uyarınca görüş bildirilmesinin yerinde olacağı,

ifade edilmektedir

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

60 Eczacı odalarınınca başlatıldığı ileri sürülen, "işyeri hekimlerince yazılan reçetelerin eczacılar arasında sıra ile karşılanması uygulamasının", SSK ve TEB arasında 9.2.2005 tarihinde imzalanan Protokol ile bu Protokole ek olarak imzalanan ve uygulama esaslarını belirleyen Tıp Sözleşme'ye dayandığı anlaşılmıştır. Tıp Sözleşme'de 23.2.2005 tarihinde yapılan bir değişiklikle, işyeri hekim reçetelerinin belli esaslar çerçevesinde sıraya konmasına ilişkin düzenleme getirilmiştir. Söz konusu değişiklikle ilgili olarak; SSK'nın Tıp Sözleşme Revizyonu konulu ve 23.2.2005 tarihli anılan Genel Yazısı'ndan, Tıp Sözleşme'nin 2.21. maddesinin "*işyeri hekimi tarafından yazılan reçetelerin Türk Eczacıları Birliği tarafından onaylanan sistem dahilinde; Bölge Eczacı Odaları onayı alındıktan sonra karşılanması, Bölge Eczacı Odalarının onayı bulunmayan*
70 *reçetelerin bedellerinin ödenmemesi*" şeklinde düzenlenmesi kararı alındığı anlaşılmıştır. 9.2.2005 tarihinde imzalanan Protokol'ün 5. maddesi uyarınca oluşturulan ve 3 üyesi TEB Merkez Heyeti, 3 üyesi de SSK Başkanlığı Yönetim Kurulu tarafından belirlenmiş 6 üyeden oluşan Yürütme ve Değerlendirme Kurulu'nun toplandığı ve işyeri hekimlerinin reçetelerinin Bölge Eczacı Odaları tarafından dağıtılması kararı alındığı ve yine aynı Protokol'ün 8. maddesi uyarınca da söz konusu değişikliğin hem SSK hem de TEB'in yetkili organlarınca onaylandıktan sonra 23.2.2005 tarihinde yürürlüğe girdiği tespit edilmiştir.

80 İlaç ve Kimya Endüstrisi İşverenler Sendikası'nın (İEİS'nin) SSK'yı şikayeti üzerine alınan 27.5.2003 tarih ve 03-35/416-182 sayılı Rekabet Kurulu kararının "Sonuç" kısmında, SSK'nın sağladığı sigorta ve sağlık hizmetlerinin,

- sosyal güvenlik sistemine katılımın zorunlu olması,
- ilgili faaliyetlerin bütünüyle sosyal nitelikli olması,
- sigortalıya sunulan hizmetlerin kendisi için ödenen primle orantılı olmaması

90 koşullarının tümünün varlığı nedeniyle "ekonomik faaliyet" sayılamayacağına, yeniden satış gibi bir ekonomik etkinlik dahilinde yapılmayıp, ekonomik faaliyet olmayan sağlık hizmetlerine yönelik olduğundan, SSK'nın ilaç alımlarının da ekonomik faaliyet olarak kabul edilemeyeceğine karar vermiş ve bu gerekçelerle, SSK'nın ilaç alımlarına yönelik düzenlemelerini 4054 sayılı Kanun kapsamında teşebbüs davranışı olarak görmemiş, diğer bir deyişle SSK'yı bu bağlamda teşebbüs olarak saymamıştır.

Diğer yandan, 6643 sayılı Türk Eczacıları Birliği Kanunu'nun 1. maddesine göre TEB; eczacıların ortak gereksinimlerini karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, eczacılığın genel çıkarlarına uygun olarak gelişmesini sağlamak, eczacıların birbirleri ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere, meslek disiplini ve ahlakını korumak amacıyla kamu kurumu

100 niteliğinde kurulmuştur. Aynı maddenin 2. fıkrası uyarınca, mesleğini serbest olarak sürdüren veya özel kuruluşlarda ilgili hizmetlerde çalışacak eczacılar işe başlamadan önce buldukları ilin eczacı odasına kaydolmaya ve üyelik ödevlerini yerine getirmeye mecburdur. Kurul'un 18.9.2000 tarih ve 00-35/393-220 sayılı kararında da ifade edildiği üzere TEB 4054 sayılı Kanun anlamında bir teşebbüs birliğidir.

110 6643 sayılı Kanun'un 39. maddesinde, TEB Merkez Heyeti'nin görevleri sayılmaktadır. Bu maddenin (j) bendinde aynen "*Eczanelerden sağlık hizmeti satın alacak bütün kamu ve özel kurum ve kuruluşlarla anlaşmalar yapmak, imzalanan protokole uygun tip sözleşmeleri bastırmak ve belirleyeceği bedel karşılığı eczanelere dağıtmak*" ifadesi yer almaktadır. TEB'in SSK ile imzaladığı Protokol ve Tip Sözleşmenin bu maddeye dayanarak imzalandığı görülmektedir.

120 1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha Yasası uyarınca 50 ve üzerinde işçi çalıştıran işyerlerinde işyeri hekimi bulundurmak zorunludur. SSK ve TEB yetkilileri ile yapılan görüşmelerde; SSK hastanelerinin Sağlık Bakanlığı'na devri öncesinde işyeri hekiminin yazdığı reçetelerin, genellikle işyeri mutemedi tarafından en yakın SSK hastanesine götürülerek ilaçların SSK bünyesindeki eczanelerden temin edildiği, 19.2.2005 tarihinde gerçekleşen söz konusu devrin ardından, bu reçetelerin serbest eczanelere götürülmesinin gündeme geldiği, çok fazla işçi istihdam eden işyerlerinde yazılan reçetelerin topluca tek bir eczaneden alınması durumunda ilaç suiistimaline açık ve etik açıdan bozulmalara yol açabilecek bir yapıyla karşılaşılabileceği ve bunun sonucunda da kamu zararı oluşabileceği gibi bir endişe ortaya çıktığı ifade edilmiştir. Bu endişeyi ortadan kaldırmak amacıyla imzalanan Protokole göre, işyeri hekiminin yazdığı reçeteler belli esaslar çerçevesinde bölge eczacı odaları tarafından o bölgedeki eczaneler arasında paylaştırılacaktır. TEB, reçete dağıtımında esas olabilecek 4 yöntemi eczacı odalarına duyurmuş, adil ve eşitlikçi bir dağıtım sistemi kurulması kaydıyla eczacı odalarını bu yöntemlerden birini seçmek konusunda serbest bırakmıştır. Sistem esas itibarıyla işyerlerinin toplu reçeteleri için kurulmuş olup, çalışanların 130 reçetelerini kendilerinin karşılaması durumunda herhangi bir kısıtlamaya gidilmediği ifade edilmiştir. Nitekim büyük işyerlerinin bulunmadığı Trabzon gibi bölgelerde böyle bir paylaşım sistemi oluşturulmamıştır. Diğer yandan işyeri hekimlerince yazılan reçetelerin toplam SSK reçetelerine oranı hususunda bir fikir vermesi bakımından, işyeri hekimleri tarafından yapılan muayene sayısının toplam muayene sayısına oranının ortalama %4 civarında olduğu belirtilmelidir.

140 Bu açıklamalar çerçevesinde, söz konusu protokole taraf olan TEB'in bir teşebbüs birliği, SSK'nın ise, ilaç alımına yönelik faaliyet ve düzenlemeleri bakımından bir teşebbüs olarak değerlendirilmediği belirtilmelidir. SSK hastanelerinin Sağlık Bakanlığı'na devrinin ardından SSK'nın doğrudan ilaç alımları devam etmemekle birlikte, sigortalıların serbest eczanelerden temin edecekleri ilaçların bedellerinin büyük bir kısmını ödeyen bu kurumun, sigortalıların eczanelerden aldıkları ilaçlara yönelik düzenlemelerinin ve faaliyetlerinin de özünde ilaç alımından farklı olmadığı ve yine teşebbüs davranışı olarak değerlendirilemeyeceği kanaatine varılmıştır. Dolayısıyla, işyeri hekimlerinin yazdıkları reçetelerin belli esaslar çerçevesinde eczacılar arasında paylaşılmasına temel olan protokolün taraflarından SSK'nın mevcut olay özelinde teşebbüs sayılmayacağı göz önüne alındığında, söz konusu protokolü, 4054

150 sayılı Kanun kapsamında bir anlaşma olarak değerlendirme imkanı bulunmamaktadır.

Diğer yandan, TEB kanalıyla bölge eczacı odalarının işyeri hekimi reçetelerini eczaneler arasında paylaşılması hususunun TEB ile SSK arasındaki protokolden kaynaklandığı tekrar ifade edilmelidir. Dolayısıyla böyle bir uygulama 6643 sayılı Kanun'un 39 (j) maddesine göre TEB Merkez Heyeti'ne verilen bir görevin yansıması olup, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi anlamında bir teşebbüs birliği kararının uzantısı olarak kabul edilemeyeceği kanaatine varılmıştır.

160 **I. SONUÇ**

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre:

1. İşyeri hekimlerinin yazdığı reçetelerin eczacı odaları tarafından belli esaslar çerçevesinde eczacılar arasında paylaşılması uygulamasının SSK ve TEB arasında imzalanan Protokole dayandığına, söz konusu Protokole taraf olan SSK'nın mevcut dosya özelinde 4054 sayılı Kanun anlamında teşebbüs olarak kabul edilemeyeceğine,
2. Ayrıca bahsi geçen uygulamanın, 6643 sayılı Kanun'un 39 (j) maddesine dayanılarak gerçekleştirilmesi nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi anlamında teşebbüs birliği kararı olarak da kabul edilemeyeceğine,
- 170 3. Bu nedenlerle söz konusu şikayet başvurusu ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun kapsamında herhangi bir işlem yapılamayacağına,
4. Ancak, eczacılar arasında etkin rekabeti sınırlama ihtimali bulunduğundan, söz konusu uygulamanın gözden geçirilmesi hususunda SSK ve SSK'nın bağlı olduğu Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na Kanun'un 27 (g) maddesi uyarınca görüş bildirilmesine

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.